

Så uppträder Du på tjäderspelet / tjäderleken – utan att störa.

För den som vill uppleva ett riktigt tjäderspel, i alla dess former av doften av skog, färsk granris och oförglömliga synintryck, ljudupplevelse, känsla och inlevelse skall betrakta detta från ett gömsle. Ett stationärt eller ett flyttbart, det finns idag många olika modeller att välja emellan. Men en sak bör de ha gemensamt, nämligen att Du kan övernatta i det. Att övernatta på lekplatsen är en förutsättning för att Du skall få vara med om ett riktigt tjäderspel. Tyvärr så minskar möjligheterna för varje år att få uppleva ett ostört tjäderspel.

Det exploaterande storskogsbruket, med nya skogsbilvägsdragningar och därefter kalhuggningar och radikala markberedningar är nu inne i slutfasen av att tillintetgöra det sista av det sista av Svensk naturlig skog. Detta innebär en katastrof för den biologiska mångfalden

där tjädern ingår som en naturlig del i helheten

Störande ljud tidig morgon, från rytande flismaskiner, mullrande skogsmaskiner, motorsågar, röjsågar eller markberedningsmaskiner är ju inget som vi vill höra när vi ligger ute på tjäderspel.

För att Du skall få uppleva ett ostört tjäderspel rekommenderar jag dig därför att söka lekplatser i skyddade områden som Naturreservat, Bitopskyddsområden eller i Nationalparker, områden som förhoppningsvis kommer att sparas för framtiden. När du då finner en sådan lekplats är det viktigt att Du uppträder på ett hänsynfullt sätt. Oavsett om du är naturfotograf eller inte måste huvudregeln alltid vara – ingen tjäderbild är så viktig att ta – att Du riskerar tjäderns välbefinnande och trivsel- för många störningar vid en tjäderlek av icke seriösa naturfotografer riskerar att tjäderna drar sig undan, lämnar lekplatsen eller i värsta fall spolierar parningen och därmed framtida tjäderkullar. Tjädern är störningskänslig, tänk på det.

Jag vill därför här lämna några goda råd till Dig som vill uppleva ett av vårens märkligaste skådespel – tjäderspelet.

✘ **En huvudregel är alltid, ingen tidspress.** Har du ett jobb du skall till samma dag, glöm tjäderspelet.

✘ **16 timmar i gömslet** . För att uppleva ett normalt tjäderspel krävs att du ger tjädern en chans att börja, genomföra och avsluta sitt spel, utan störande avbrott.

Detta ställer höga krav på dig som åskådare. Kryp in i gömslet senast kl 18.00. Lämna inte gömslet före kl 10,00 förmiddag nästkommande dag. Även om det tillsynes är avslutat spel flera timmar tidigare, finns tupporna kvar på lekplatsen, och kan börja spela igen, eller drabba samman i något rejält revirslagsmål, vilket du inte bör missa.

Om du har den osannolika turen att ligga ute på en tjäderlek med över 10 tuppar (mycket sällsynt idag) skall du vara medveten om att några av lekens tuppar inte lämnar lekplatsen alls under dagen. Dessa kan sitta kvar, endera på marken under skyddande grangrenar vid någon gammal gran, eller på någon tallgren i närheten. Då kan du också få höra spelande tjäder mitt på dagen.

✘ **Var ute i god tid**, tjädertupporna börjar flyga in på lekplatsen strax före solens nedgång beroende lite på exakt datum och var i landet du befinner dig. En tumregel brukar vara att Du skall befinna dig i gömslet senast kl 18.00 för att inte störa tupporna när dessa börjar flyga in till leken. Tupporna brukar slå ner i ytterkanterna av lekplatsen, för att sedan med bullrande vingslag förflytta sig allt närmare lekens centrum, vilket kan vara 2-3-4 gånger innan tupporna sätter sig till ro för kvällen. Du bör då ha installerat dig i gömslet, strukturerat dina grejer, prasslat färdigt sovsäcken, kort sagt fått ordning på dina prylar i gömslet så att du hittar dessa i nattmörkret.

✘ **Varma kläder**. I ryggsäcken bör du bl.a ha packat i varma kläder, vinterkläder gärna mössa och vantar. Smörgåsask, inga prasslande plastpåsar. Ficklampa och en spännande bok, kanske en forskningsrapport om biologisk mångfald. Rejäl termos med varm dryck/soppa.

✘ **Ett bra liggunderlägg och en rejäl vintersovsäck som tål sträng kyla**, att ligga och frysa många timmar är inte roligt.

✘ **Praktiska detaljer**, som ingen vill prata om, men som är av fundamental betydelse för alla. Du kommer att bli kissnödig. Det skall finnas en urinburk i gömslet, tillräckligt stor. För damer finns Pipinett, en ovalt utformat smart burk att köpa på Apoteken. Till denna hör även en påse kallad "Travelkit" med en massa som omvandlar vätskan till en fast massa. Män kan använda enbart Travelkit-påsen.

Slutligen, lämna mobiltelefonen hemma, kolla gärna väderprognosen innan du åker ut, spöregn och stormbyar gillar varken tjädrar eller vi – och som sagt lämna inte gömslet för tidigt på morgonen, sov hellre några extra timmar i gömslet framåt sen förmiddag.

Lycka till

Göran Rönning